

NRKs fremstilling av internasjonale konflikter

En kvantitativ analyse av hvordan NRK har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza

Bacheloroppgave i journalistikk

Universitetet i Stavanger

2024

Olav Hermann M. Stadheim, 266527

Veileder: Ragnhild Sofie Selstø

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Bachelor i journalistikk

Opptaksår: 2021

Er oppgaven konfidensiell? (skriv X) NEI: JA:

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: NEI:

Forfatter(e)

Studentnr (6 siffer)	Navn:
266527	Olav Hermann M. Stadheim

Oppgavens tittel:

NRKs fremstilling av internasjonale konflikter

En kvantitativ analyse av hvordan NRK har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza

Veileder: Ragnhild Sofie Selstø

Sammendrag

Følgende bacheloroppgave utforsker hvordan den offentlige allmennkringkasteren, NRK, har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza. Studien anvender kvantitative og tematiske innholdsanalyser for å avdekke antall publiserte saker og kartlegge hvilke nyhetsrammer som har vært sentrale i sakene publisert om konfliktene. Forskningen avdekker at NRK har publisert flere saker om konflikten i Ukraina enn om konflikten i Gaza. NRK har også benyttet forskjellige nyhetsrammer i fremstillingen av konfliktene. Sakene som gjelder konflikten i Ukraina, har hatt en tendens til å sette lys på krigens økonomiske og politiske ettervirkninger. Sakene vedrørende konflikten i Gaza har vært av en mer emosjonell art, hvor saker med førstehåndskilder og tekster med dramatiske virkemidler har stått sentralt.

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon	2
1.1 Den fullskala invasjonen av Ukraina og opptrappingen av konflikten i Gaza	2
1.2 Mål og oppbygging	3
2.0 Teori	4
2.1 Agenda-setting og rammeteori	4
2.1.1 Forskjellige rammer i kommunikasjonsprosessen	5
2.2 NRKs samfunnsrolle	6
3.0 Metode	7
3.1 Kvantitativ- og tematisk innholdsanalyse	7
3.2 Forskningsdesign	8
3.3 Utvalg	10
3.4 Begrensinger med metoden og utvalget	11
3.5 Validitet, reliabilitet og generalisering	12
4.0 Empiri og analyse	13
4.1 Kvantitativ innholdsanalyse	13
4.1.1 Konflikten i Ukraina	14
4.1.2 Konflikten i Gaza	15
4.1.3 Kontraster og likheter	16
4.2 Tematisk innholdsanalyse	18
4.2.1 Konflikten i Ukraina	18
4.2.2 Palestina	20
4.2.3 Kontraster og likheter	22
5.0 Diskusjon	23
5.1 Norges rolle i konfliktene	23
5.2 Personifisering og patos	24
5.3 Konklusjon	25
Litteraturliste	27

1.0 Introduksjon

I vår digitaliserte tid kan redaksjoner enkelt finne ut hvilke saker publikum finner interessant. Diverse programmer kan måle alt fra klikk, lesetid og salg. På samme måte som en klesbutikk følger med på de nyeste trendene for å møte kundenes behov, sitter mediehus med kunnskapen til å gjøre det samme.

Jeg har selv arbeidet som sportsjournalist i en regionavis. Som sportsjournalist hadde jeg en interessant opplevelse. Noen idretter er mer populære enn andre, og i avisen jeg jobbet i reflekterte lesertallene dette. Håndball var en av idrettene som ikke appellerte spesielt godt, men da det lokale håndball-laget kom langt i en turnering, bestemte vi oss for å følge laget tett og produsere flere håndballsaker enn tidligere. Dette inkluderte reportasjer, portretter og andre sjangre vi tidligere ikke hadde forsøkt i deknningen av håndball. Resultatet var at håndballsakene fikk betydelig høyere lesertall. Mange av dem overgikk til og med idrettene som vanligvis leste best. Denne oppgaven handler ikke om idrett, men opplevelsen ga liv til en hypotese denne forskningen ønsker å utforske: Er det mediene som setter agendaen?

Den 5. januar 2024 publiserte NRK en artikkel fra NTB om lesertallene for konfliktene i Ukraina og Gaza. Der sto det at sakene sentrert rundt konflikten i Ukraina leste 80 prosent bedre av NRKs lesere enn sakene om konflikten i Gaza. Disse tallene er basert på de 50 siste sakene publisert av NRK om konfliktene før nyttår (NTB, 2024). Saken fikk meg til å tenke på min egen opplevelse som sportsjournalist. Kan en del av årsaken være at NRK fremstiller de to konfliktene forskjellig?

1.1 Den fullskala invasjonen av Ukraina og opptrappingen av konflikten i Gaza

I november 2021 mobiliserte Russland 100.000 militære styrker ved grensen til Ukraina, og forlangte en garanti for at Ukraina ikke skulle bli medlem av NATO. NATO besvarte trusselen ved å øke sin tilstedeværelse i Øst-Europa. Den 24. februar 2022, gikk Russland til angrep på Ukraina, og den fullskala invasjonen begynte. I skrivende stund er krigen i sitt tredje år. Invasjonen betraktes som et klart brudd på FN-pakten, og krigføringen har medført krigsforbrytelser (Iversen, 2024).

Konflikten mellom Israel og Palestina går langt tilbake. Den begynte da staten Israel ble opprettet som stat i 1948. Etableringen av staten skjedde ved krigføring av jødiske bosettere og den palestinske befolkningen som allerede bodde i områdene. Palestinerne er blitt nødt til å leve under det FN beskriver som en israelsk okkupasjon siden 1967. Mens staten Israel har

vokst til å bli en militærmakt med støtte fra blant annet USA, består dagens Palestina av de okkuperte områdene Gazastripen og Vestbredden (Iversen, 2024).

Opptrappingen av den nyeste krigen begynte da Hamaskrigere gikk til angrep på Israel den 7. oktober 2023. 1100 israelere mistet livet, og Israel svarte på angrepet med en vedvarende militær operasjon som i skrivende stund har kostet omkring 30 000 mennesker livet (Iversen, 2024).

Begge konfliktene er svært kompliserte. Medias rolle i forhold til tematikken, er å være folkets øyne og ører slik at vi ikke aksepterer noen av partenes versjoner av historien uten å ha et rettmessig grunnlag for en eventuell beslutning (Røde Kors, u.å.). NRK er en statlig kringkaster, og det forventes at dekningen skal være bred, balansert og avdekke kritikkverdige forhold (NTB, 2023). Ved å foreta omfattende søk gjennom Nordens største mediearkiv, Atekst Retriever, har jeg fått en fullstendig oversikt over alle sakene NRK har publisert om konfliktene i Ukraina og Gaza.

Ved å sammenligne antall publiserte saker om konfliktene, samt ved å undersøke sakenes hovedtematikker og nyansene som løftes frem, har jeg forsøkt å få svar på følgende **problemstilling**: Hvordan har NRK fremstilt konfliktene i Ukraina og i Gaza? For å kunne besvare dette, har jeg undersøkt følgende underspørsmål:

- Hvordan varierer omfanget og intensiteten av sakene NRK har publisert om konfliktene i Ukraina og Gaza?
- Hvilke nyhetsrammer har NRK benyttet i fremstillingen av de to konfliktene?
- Hvordan reflekterer NRKs fremstilling av konfliktene de etiske retningslinjene i NRK-plakaten?

1.2 Mål og oppbygging

Målet med forskningen er å se hvordan NRK har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza med ambisjonen om å kartlegge eventuelle likheter og kontraster. Dette utforsker jeg ved å foreta en analyse av antall publiserte saker samt studere hvordan sakene har blitt rammet inn.

Teorikapittelet vil i første omgang forklare teoriene bak agendasetting og nyhetsrammer, sentrale for den kvantitative- og tematiske innholdsanalysen som forklares i det påfølgende kapittelet. Begrunnelser for utvalg og begrensninger med denne vil også finne sted i metodekapittelet. Presentasjonen av empirien vil forekomme synkront med analysen, da dette er mest hensiktsmessig siden funnene presenteres i form av tall. Drøftingen spirer deretter ut

av dette kapittelet i form av faktorene som kan forklare tallenes tilstand, basert på konfliktenes hendelsesforløp og ettervirkninger samt NRKs retningslinjer.

2.0 Teori

Tematikken i denne oppgaven inneholder flere elementer som har blitt analysert i tidligere forskning. I dette kapitelet vil jeg gå igjennom denne forskningen, samt teoriene og retningslinjene som har gjort håndteringen av denne oppgaven mulig.

2.1 Agendasetting og rammeteori

Agendasetting er en teori som går ut på at mediene setter agendaen. Teorien bygger på premisset om at mediene har evnen til å påvirke mottakernes interesse, fokus og perspektiver (McCombs & Shaw, 1972, s. 105). Agendasetting berører et sentralt aspekt med denne oppgaven, nemlig betydningen av mengden saker en nyhetsorganisasjon velger å publisere om en tematikk.

Dette kan kalles tilgjengelighet, som blant annet tar for seg graden av fremtredenhet en tematikk får i media (Scheufele & Tewksbury, 2007, s. 14). Informasjonen om tematikken, altså innholdet i saken, har ikke like mye effekt som det faktum at saken publiseres. Antall saker som publiseres om et bestemt emne, påvirker hvor viktig leserne opplever tematikken (Scheufele & Tewksbury, 2007, s.13-14). Mediene forteller deg altså ikke hva du skal tenke, men hva du skal tenke på (McCombs & Shaw, 1972, s. 105).

Eksempler på agendasetting ser vi derfor når enkelte emner får mer medieoppmerksomhet enn andre. Da oppleves den favoriserte hendelsen som viktigere, og får potensielt en større plass i mottakernes tankerekker (McCombs & Shaw, 1972). I så måte er det mediene som bestemmer hva vi snakker om, som igjen påvirker hva politikere og andre medier må sentrere sitt fokus på (Sjøvaag, 2020).

Dette bringer oss videre til rammeteorien, som er en distinkt, men tilkoblet teori.

Agendasetting-teoriens pioner argumenterte for at man får en mer fullstendig forståelse av begge teoriene om man ser dem i sammenheng med hverandre (Scheufele & Tewksbury, 2007, s. 14). Rammeteorien dreier seg om hvordan nyhets saker fremstilles eller vinkles (Knudsen, 2016). Det er ulike forståelser av teorien, men i sosiologiens rammeteori står prinsippet om at en virkelighet har flere nyanser sentralt (Knudsen, 2016). Journalister og redaksjonene de tilhører, foretar et aktivt valg når en sak «rammes inn» (Knudsen, 2016). Ved

å fokusere på en nyanse eller sannhet, blir andre elementer tonet ned eller ekskludert (Chong & Druckman, 2007, s. 114). Denne forståelsen har blitt døpt «fremhevelsesrammer», da den handler om at noen elementer blir fremhevet. (Knudsen, 2016).

Tankerekken lar seg kanskje best forklare gjennom journalistikken. Som journalist må man fatte visse beslutninger når man presenterer en sak. Hvem skal saken fortelles gjennom? Hvilket aspekt av historien skal stå sentralt? Den endelige beslutningen har en innvirkning på sakens innhold, tolkning og publikums mottagelse av den (Knudsen, 2016).

Psykologiens forståelse av rammeteorien fokuserer hovedsakelig på effektene til rammene. I denne oppgaven skal jeg ikke fokusere på psykologiens forståelse av rammene, siden jeg forsker på hvordan NRK har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza. Hvordan nyhetsrammer har påvirket mottakerne, er ikke innenfor rammen av dette prosjektet.

Med en forståelse av rammeteorien som fremhevelsesrammer, vil jeg altså heller studere hvilke rammer som har blitt fremhevet i deknningen av de to konfliktene. For å gå videre med dette må de forskjellige rammene under rammeteorien studeres.

2.1.1 Forskjellige rammer i kommunikasjonsprosessen

En nyhetsramme er altså en måte å konstruere et budskap, og det er flere måter et budskap kan defineres på (Beyer, 2010). Professorene Holli Semetko og Patti M. Valkenburg trekker frem fem type rammer de mener benyttes hyppigst av media. De kaller disse rammene for «de fem generiske nyhetsrammene», og hver av dem benyttes for å oppnå forskjellige formål (Semetko & Valkenburg, 2000).

Først ut har vi konfliktrammen. Denne rammen betegner en sak hvor konflikten mellom en eller flere aktører står sentralt. Dette har vist seg å være en av de mest normale rammene. Den kritiseres derimot for å bagatellisere viktige emner. En nyhetssak om politiske debatter for eksempel, kan dreie seg mer om krangelen mellom politikerne, framfor emnet som diskuteres (Semetko & Valkenburg, 2000, s.95).

Videre har vi den såkalte menneskelige interesserammen. Denne rammen handler om å bringe et ansikt eller en emosjonell vinkel inn i en hendelse eller konflikt. Hensikten er å fremme identifikasjon og patos til saken (Semetko & Valkenburg, 2000). Dette rører altså ved nyhetskriteriet identifikasjon, som kan oppsummeres ved at saken menneskeliggjøres for leseren (Kjendsli, 2020, s. 54). Det overordnede prinsippet er altså å bringe tematikken som

diskuteres menneskelig og nært. Videre benyttes rammen for å dramatisere en historie (Semetko & Valkenburg, 2000, s.95).

En av rammene er også dedikert til de økonomiske konsekvensene en hendelse vil ha for et individ eller en gruppe. Den kalles for den økonomiske konsekvensrammen, og ser altså forbi en hendelses umiddelbare virkning. Hva hendelsen som er utgangspunktet for nyheten vil bety på sikt er av viktighet, spesielt i en økonomisk forstand (Semetko & Valkenburg, 2000, s.96).

Deretter har vi ansvarsrammen, som handler om å holde noen ansvarlig for tingenes tilstand, eller rette oppmerksomhet mot den som er ansvarlig for å endre på det. Et viktig prinsipp her er å fokusere på tematikken, ikke enkeltepisoder. I stedet for å skrive om et individ som lider av fattigdom, tar man heller for seg fattigdom som konsept og hvilke mekanismer som ligger til grunn for elendigheten. (Semetko & Valkenburg, 2000, s.96).

Avslutningsvis har vi den moralske rammen. Dette handler om å plassere nyheten i en religiøs eller moralsk kontekst. Ettersom journalistikken skal tilstrebe å være objektiv, gjøres dette gjerne indirekte, altså gjennom kildene. Rammen er lett å kjenne igjen, da saken har et åpenbart moralsk budskap (Semetko & Valkenburg, 2000, s 96).

Hvilke rammer som benyttes, forteller altså noe om hvilken vinkel saken har, og med det hva som har stått sentralt i fremstillingen av emnet. Med en forståelse av de fem generiske nyhetsrammene, har jeg derfor et utgangspunkt til å gjennomføre en metodisk tilnærming på fremstillingen av konfliktene sentrale for dette prosjektet.

2.2 NRKs samfunnsrolle

NRK er en offentlig kringkaster. Ut ifra NRKs egen definisjon av begrepet, betegner det en mediebedrift som tilbyr et mangfoldig innhold ut ifra et gitt samfunnsoppdrag (NRK, 2022). I NRK sitt tilfelle betyr det også at kanalen finansieres av staten (Regjeringen, 2003). På et økonomisk plan er derfor NRK delvis skjermet for flere av aspektene ved konkurransen i mediebransjen. Samtidig følger det med egne regler og forventninger når man er en statlig eid og finansiert institusjon (Morsund, 2022). Ettersom NRK er forskningsobjektet i dette prosjektet, må disse retningslinjene tas med i forskningen.

Reglene NRK må følge, er formulert gjennom NRK-plakaten, kringkastingsloven og offentlighetsloven (NRK, 2023). NRK-plakaten utgjør rammene og reglene for NRKs virksomhet. Paragraf tolv i plakaten sier at formålet til NRK er å oppfylle samfunnets demokratiske, sosiale og kulturelle behov. Paragraf tretten understreker videre at NRK skal

være balansert, bidra til den offentlige samtalen samt medvirke til at befolkningen får nok informasjon til å kunne delta i demokratiske prosesser (NRK, 2023).

Forskningen i denne oppgaven vil berøre emner som balansen av NRKs dekning gjennom å studere hvordan mediebedriften har fremstilt de to konfliktene som analyseres. NRKs egne regler formulert gjennom NRK-plakaten blir derfor standarden.

3.0 Metode

I dette kapittelet vil jeg gjennomgå mine metodiske beslutninger for å svare på prosjektets problemstilling. Jeg vil redegjøre for bruken av metodene, hvordan jeg har innhentet data og drøfte forskningens avgrensinger.

3.1 Kvantitativ- og tematisk innholdsanalyse

For å svare på min problemstilling, har jeg foretatt to analyser. Begge faller inn under kategorien kvantitativ innholdsanalyse. Denne metoden betegnes ved at man registrerer data og analyserer disse i søken mot en objektiv og kvantitativ beskrivelse av materien i et budskap (Østbye et al, 2013, s.208). En av fordelene med kvantitative metoder er at de presenterer data i form av målbare enheter. Derfor er også svarene lettere å generalisere (Dalland, 2020, s. 54).

I første omgang ønsker jeg å danne et bilde av omfanget: Hvor mange saker har NRK publisert om de to konfliktene? Ved bruk av Retriever, foretok jeg søk som ga meg antall saker vedrørende konfliktene i Ukraina og Gaza innenfor forskningens tidsrammer. Dette ga meg konkrete tall som åpnet muligheten til å sammenligne konfliktene med hverandre i en statistisk forstand.

Den første analysen forteller hvor mange saker NRK har publisert om konfliktene. Hvilke nyhetsrammer NRK har benyttet i sakene, ligger i artiklenes innhold. Av den grunn foretok jeg også en tematisk innholdsanalyse, som går ut på å identifisere og analysere mønster i datamaterialet (Braun & Clarke, 2006, s. 79). Med ønske om å finne ut av hvilke elementer som sto sentralt i dekningen av de to konfliktene, brukte jeg denne analysen til å kategorisere sakene i de fem generiske nyhetsrammene.

Ved å gjennomføre begge analysene, er ambisjonen å kunne si noe om antall, vinkling og nøkkeltematikker, og ut ifra dette danne en begrunnet forståelse av hvordan NRK har fremstilt de to konfliktene.

3.2 Forskningsdesign

Her vil jeg redegjøre for mitt forskningsdesign. Dette kan forklares som en plan for hvordan dataen skal samles inn, bearbeides og hvordan resultatene skal formidles (Østbye et al., 2013, s.263).

Først og fremst gjennomføres de to analysene distinkt. Innledningsvis gjennomfører jeg den større kvantitative innholdsanalysen, for å få en overordnet oversikt. Deretter går jeg tettere inn på innholdet av artiklene i en gitt periode for begge konfliktene, for å se hvilke nyhetsrammer som har vært sentrale. Ettersom det er to klare konflikter som forskes på, bestemte jeg meg for å kun ta utgangspunkt i en medieorganisasjon.

Som tidligere nevnt, falt valget på NRK. Beslutningen er først og fremst basert på at NRK gjør seg relevant ved å publisere artikkelen som beskrev den markante forskjellen i egne leseres interesse for de to konfliktene (NTB, 2024). Videre er NRK en offentlig finansiert og statlig eid allmennkringkaster. Mediehus som er privat finansiert er naturligvis avhengig av en viss mengde inntekter, og privateid media er derfor mer villig til å ta i bruk markedsstrategier for å sikre disse. Av den grunn skiller innholdet til NRK seg noe fra de kommersielle aktørene (Skogli, 2018, s. 7). Derfor er det spennende å se hvordan NRK har forholdt seg til fremstillingen av to konflikter med en påvist markant interesseforskjell (NTB, 2024).

Når det kommer til den tematiske analysen, var det også nødvendig å etablere et rammeverk. Hvordan skal sakene kategoriseres? Hva skal kategoriene være? Først og fremst måtte jeg bestemme meg for om jeg ønsket en induktiv eller deduktiv tilnærming. En induktiv tilnærming vil si at rammene ikke er forutbestemt (Semetko & Valkenburg, 2000, s 94). Altså er det forskeren som definerer rammene. Jeg ønsker derimot å forholde meg til de fem generiske nyhetsrammene, som forskere før meg løfter frem som de mest dominante (Semetko & Valkenburg, 2000, s 95). Jeg velger altså en deduktiv tilnærming, hvor de fem generiske nyhetsrammene er rammene jeg forholder meg til.

Når det kommer til kategoriseringen av sakene, ønsker jeg å utelate subjektivitet. Til syvende og sist kan det alltid argumenteres for og imot at en sak tilhører en bestemt ramme. Det er heller ikke gitt at en sak kun tilhører en ramme (Semetko & Valkenburg, 2000, s 95). I denne tematiske analysen vil dette riktignok være tilfelle. For å avgjøre hvilke rammer de forskjellige sakene hører til, har jeg benyttet meg av et system etablert av professorene Semetko og Valkenburg. De har konstruert et skjema med flere ja/nei spørsmål til hver ramme (Semetko & Valkenburg, 2000, s 100). Rammen en sak kategoriseres i, er derfor bestemt ut

ifra hvordan spørsmålene i skjemaet besvares. For å utelukke at en sak tilhører flere rammer, er det rammen med flest ja-svar som er aktuell for saken. Spørsmålene foreligger i tabellen under.

Nyhetsrammer	Spørsmål (ja/nei)
Konflikt	<ul style="list-style-type: none"> • Reflekterer artikkelen uenighet mellom individer, grupper eller land? • Kritiserer et individ, gruppe eller land et annet individ, gruppe eller land? • Refererer artikkelen til to eller fler sider av problemet i saken?
Menneskelig interesse	<ul style="list-style-type: none"> • Har artikkelen et menneskelig ansikt og/eller gir et menneskelig eksempel? • Bruker artikkelen adjektiver eller personlige vignetter som vekker følelser? • Forklarer artikkelen hvordan individer og grupper påvirkes av problemet?
Økonomi	<ul style="list-style-type: none"> • Nevner saken økonomiske tap og/eller gevinster i nå eller fremtiden? • Er kostnader eller grad av utgifter et element i artikkelen? • Refereres det til økonomiske ulemper eller fordeler ved å handle eller ikke handle?
Ansvar	<ul style="list-style-type: none"> • Antyder artikkelen at et nivå av regjeringen har mulighet til å lindre et problem? • Antyder artikkelen at et nivå av regjeringen er ansvarlig for problemet? • Antyder artikkelen at en enkeltperson eller en gruppe er ansvarlige for problemet?
Moral	<ul style="list-style-type: none"> • Har artikkelen et moralsk budskap?

	<ul style="list-style-type: none"> • Referer artikkelen til moral eller religion? • Tilbyr artikkelen sosiale forskrifter om hvordan man bør oppføre seg?
--	---

3.3 Utvalg

For å samle inn data, bruker jeg Nordens største mediearkiv, Retriever. Programmet tilbyr tusenvis av kilder, men jeg spisser mitt søk til å kun inkludere NRKs hovedplattform for utenriksjournalistikk. NRKs regionale sider er altså utelatt. Saker som kun har blitt publisert på radio, TV og/eller sosiale medier blir heller ikke inkludert i analysen.

Videre må det skrives inn søkeord for å finne relevante saker i arkivet. Her benytter jeg stedsnavnene. Det vil si «Ukraina» og «Russland» for konflikten i Ukraina, og «Palestina», «Israel», «Gaza» og «Gazastripen» for konflikten i Gaza. Om noen av disse ordene nevnes et sted i artikkelen, vil Retriever vise den i søket. Dette kan strengt tatt også inkludere saker som ikke har noe med konfliktene å gjøre. Retriever lar deg derimot også velge kategorier på søkene dine. Jeg har valgt å markere kategoriene «krig og konflikt» og «politikk» i begge søkene. Grunnen til at «politikk» inkluderes, er fordi det kun er saker som handler direkte om krig som inkluderes i kategorien «krig og konflikt». Jeg ønsker også å inkludere konfliktenes følger, som politiske disputer, økonomiske utfordringer, flyktningeproblematikk og annet. Alle sakene som er inkludert i forskningen handler derfor direkte om konfliktene eller konsekvensene av dem.

Videre måtte jeg etablere en tidsramme for begge konfliktene. Det har gått over to år siden Russlands fullskala invasjon av Ukraina (Iversen, 2024). Opptappingen av konflikten i Gaza startet 7. oktober i 2023 (Iversen, 2024). Konflikten i Ukraina har vart betydelig lenger, som betyr at mediedekningen naturligvis har vært mer omfattende. Tidsrammenes ende er derfor basert på hvor mange komplette måneder det er mulig å måle fra begynnelsen av opptappingen av konflikten i Gaza i skrivende stund. Tidsrammen for denne konflikten er derfor fra 7. oktober 2023 til 7. mars 2024. For konflikten i Ukraina har jeg etablert en tidsramme som parerer denne, altså fra invasjonens begynnelse, 24. februar 2022, til 24. juli 2022.

I den tematiske analysen går jeg inn på tidsrammene satt for den første analysen og velger ut en relevant måned for hver konflikt. Dette er gjort fordi det har blitt publisert et betydelig

antall saker om begge konfliktene. En tematisk analyse av alle de publiserte sakene ville kompromittert kvaliteten på arbeidet. I den tematiske analysen tar jeg derfor for meg april 2022 for konflikten i Ukraina og november 2023 for konflikten i Gaza. Valgene har blitt tatt med hensyn til krigenes hendelsesforløp og journalistenes tilgang til de berørte områdene. April er utvalgt måned for førstnevnte konflikt som en følge av at russerne trakk seg tilbake fra flere områder i øst-Ukraina. Det førte til at journalistene fikk muligheten til å gå inn i byer som Butsjja og snakke med førstehåndskilder om deres opplevelser (CNN, 2023).

November ble måneden for konflikten i Gaza fordi november var første måneden journalister slapp inn i Gaza (Rowlands, Pietromarchi & Shankar, 2023). Ettersom jeg ønsker å se på bruken av de fem nyhetsrammene, er det viktig å velge en måned det var mulig for NRK å snakke med de direkte berørte. Siden den fullskala invasjonen av Ukraina begynte sent i januar 2022, og opptrappingen av konflikten i Gaza begynte tidlig i oktober 2023, parerer også disse månedene hverandre i forhold til konfliktenes daværende varighet.

3.4 Begrensinger med metoden og utvalget

Denne forskningen tar for seg et stort tema, og det er begrenset hvor mye en får plass til i en bachelor-oppgave. Metodene jeg har valgt er kvantitative, ettersom jeg søkte etter målbare tall. En konsekvens av dette derimot, er at det ikke kartlegges hvorfor NRK har operert slik de har gjort, som potensielt kunne kommet fram gjennom kvalitative intervju. I denne forskningen presenteres altså tallene, som forteller hvordan NRK har fremstilt konfliktene. Hvilke refleksjoner NRK har gjort seg derimot, inviterer jeg videre forskning til å gå inn på.

Det er også komplisert å sammenligne to konflikter. Nøyaktighet tilstrebes, men helt nøyaktig kan det aldri bli, ettersom andre faktorer alltid vil ha en innvirkning. Eksempelvis foregår konfliktene i separate verdensdeler, har forskjellig historisk kontekst og landene som studeres har varierende politisk tilknytning til Norge. Kriger har også individuelle hendelsesforløp, som gjør at tidsrammene jeg har satt kan ha gjort en av konfliktene mer medierelevante enn den andre. Tidsrammene tar også for seg to forskjellige perioder i året: juletid for konflikten i Gaza, og to sommermåneder i konflikten av Ukraina. Dette kan ha en innvirkning på tallene.

Som tidligere forklart finner man kun de skrevne sakene i mediearkivet, Retriever. Av den grunn må det også anerkjennes at potensielle funn i denne forskningen ikke forteller hele historien. Begge konfliktene har fått rikelig med oppmerksomhet på TV, sosiale medier og radio. Eventuelle ujevnheter som muligens avsløres her, kan derfor potensielt jevnes ut ved å studere NRKs dekning av konfliktene på andre medier.

Den tematiske analysen inviterer også gradvis til tolkning. Ved å manuelt kategorisere saker i de fem nyhetsrammene, kan jeg ha fattet beslutninger andre ville argumentert mot. Systemet jeg har benyttet har riktignok vært kontinuerlig, som vil si at det som har blitt studert har vært likt for begge konfliktene.

3.5 Validitet, reliabilitet og generalisering

De tre begrepene validitet, reliabilitet og generalisering benyttes for å teste kvaliteten av et forskningsprosjekt. Ved å utforske disse begrepene ser man hvordan prosjektet stiller seg i forhold til kvalitetskravene. (Dalland, 2020, s. 245).

Validitet går ut på om metoden som er tatt i bruk er det rettmessige valget i forhold til hva oppgaven undersøker, samt måten metoden ble gjennomført på. (Dalland, 2020, s. 245). I denne oppgaven ønsket jeg å se hvordan NRK har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza. For å utforske dette måtte jeg naturligvis studere sakene NRK allerede har publisert. Deretter måtte jeg avgjøre hva som forteller mest om hvordan noe blir fremstilt i en mediekontekst. Jeg kom fram til at det var frekvens og presentasjon, som betyr mengden og hyppigheten på forekomsten av et tema, og hva som vektlegges i presentasjonen av tematikken. Videre mener jeg et tidsrom på seks måneder er et dekkende tidsrom for å avdekke trender og mønstre. Det er også det lengste tidsrommet som sto til disposisjon, da den nåværende konflikten i Gaza ikke har vart lenger i skrivende stund.

På den tematiske innholdsanalysen er tidsrommet mindre. Denne analysen krevde mer arbeid, og jeg ønsket å etablere et tidsrom lite nok til å tillate en grundig gjennomførelse, samt stort nok til at trender og mønstre kan kartlegges. En komplett måned mener jeg er et godt kompromiss som oppfyller de kravene. Av disse hensynene mener jeg forskningsmetodene og gjennomførelsen av dem, gir grunnlaget for å besvare problemstillingen.

Det må nevnes at jeg noen ganger har blitt nødt til å bruke en grad skjønn i dette forskningsprosjektet. Her referer jeg til kategoriseringen av saker inn i de fem generiske nyhetsrammene under den tematiske innholdsanalysen. Dette er viktig i forhold til reliabilitet, som kan defineres som troverdighet og pålitelighet (Dalland, 2020, s. 245) Reliabiliteten bedømmes etter metodevalg, gjennomføring, data og empiri (Dalland, 2020, s. 245). Jeg bestemte meg for å benytte den allerede eksisterende tabellen for klassifisering av nyhetsrammene for å begrense bruken av skjønn. Likevel var det jeg som besvarte og vurderte spørsmålene, som medførte en grad av subjektivitet. Jeg var riktignok klar over dette, og rådførte meg med et familiemedlem som jobber med kommunikasjon og har kjennskap til

rammeteoriene. Vi gjennomførte derfor en kontroll av vurderingene, som jeg mener gjør gjennomføringen og empirien, som er et resultat av den, troverdig.

Generalisering dreier seg om hvor gjeldende forskningsresultatet er for andre situasjoner eller grupper enn den/de som direkte ble forsket på (Dalland, 2020, s. 246). Kvantitative metoder er også lettere å generalisere i form av målbare tall (Dalland, 2020, s. 54), som er en av grunnene til at jeg valgte denne metoden. Denne oppgaven tar riktignok for seg en bred tematikk, ettersom analysen tar for seg fremstillingen av to konflikter gjennom ett forskningsobjekt. I første omgang kan empirien i denne oppgaven generaliseres i form av en hypotese på hvordan norsk media har fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza, basert på NRKs frekvens og bruk av nyhetsrammer. Fremstillingen av konfliktene kan både sees i sammenheng med hverandre, eller isolert sett. Forskningen kan også oppmuntre en debatt og videre forskning på NRKs samfunnsrolle i en tid med internasjonale spenninger. Videre kan variasjonen i omfang og prioriteringen av nyhetsrammer i NRKs fremstilling av konfliktene konverteres til NRKs fremtidige fremstilling av andre emner under lignende forhold.

4.0 Empiri og analyse

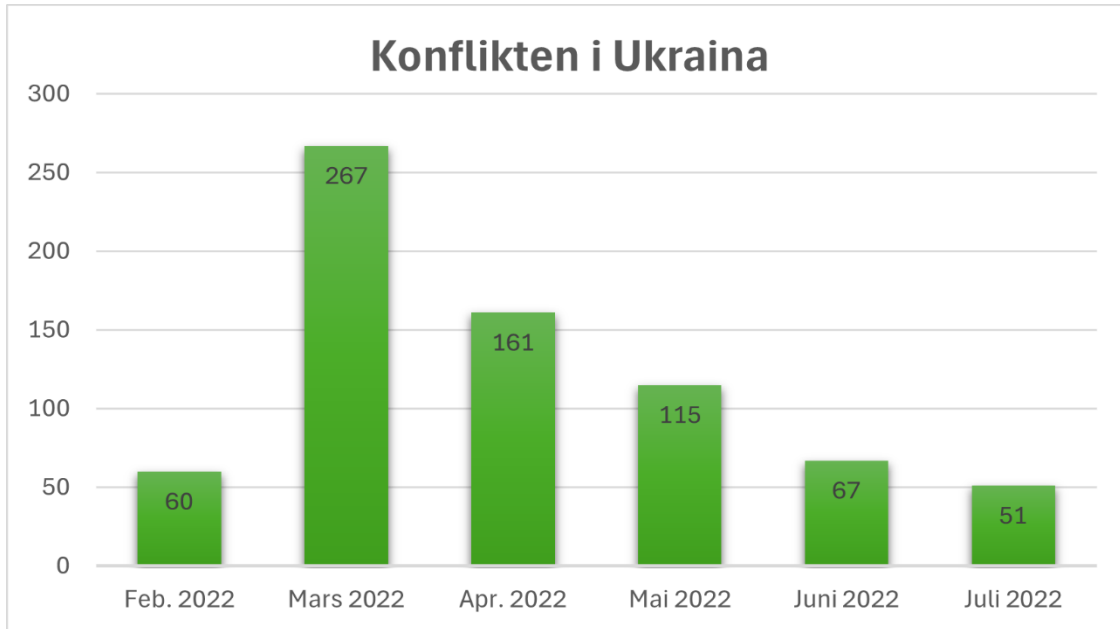
I dette kapitlet presenteres funnene som har kommet ut av denne forskningen. Kapitlet er delt i to deler. Første del består av funnene i den kvantitative innholdsanalysen samt en analyse av disse. Andre del tar for seg den tematiske innholdsanalysen.

4.1 Kvantitativ innholdsanalyse

Formålet med den kvantitative innholdsanalysen er å kartlegge hvordan omfanget og intensiteten av sakene NRK har publisert om konfliktene i Ukraina og Gaza har vært, og eventuelt skiller seg fra hverandre. Analysen presenteres i tre underkapitler, hver av de to konfliktene og en sammenligning.

4.1.1 Konflikten i Ukraina

Fra 24. februar til 24. juli 2022 publiserte NRK totalt 721 artikler om Russlands fullskala invasjon av Ukraina. I grafen under vises det hvordan disse sakene er fordelt på de seks månedene.

De seks månedene grafen representerer tilsvarer 150 dager. Det vil si at NRK har publisert 4.8 saker daglig i gjennomsnitt. Dette tilsvarer 33.6 saker i uka. Det er viktig å huske at registreringen av publiserte saker begynner den 24. februar. Det var 28 dager i februar det året. De 60 sakene februar-søylen viser til tar altså for seg fem dager. Sett i sammenheng med mars-måned, spores derfor en klar topp i begynnelsen av konflikten. Mars var den desidert mest aktive måneden, hvor NRK publiserte 267 saker om konflikten. Dette er logisk med tanke på nyhetskriteriene, ettersom tematikken naturligvis var mest sensasjonell i begynnelsen.

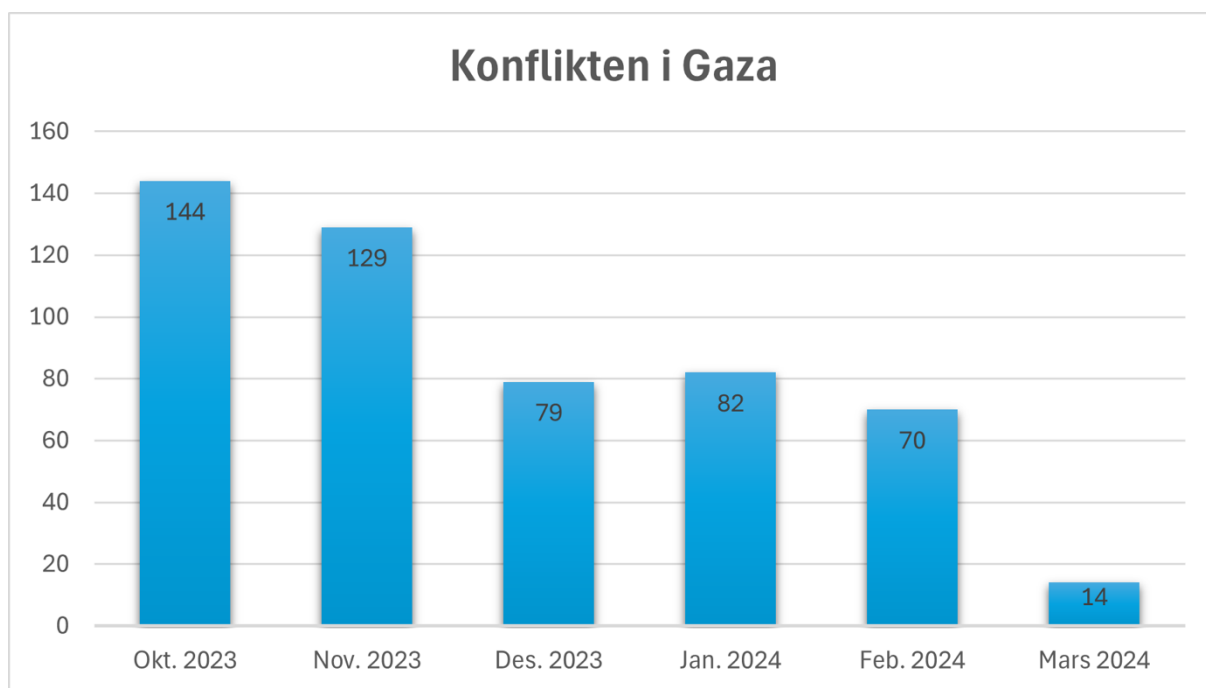
Grafen viser deretter en reduksjon fra mars til april. Likevel er april den nest mest aktive måneden, hvor NRK publiserte 161 saker. Nedgangen vi ser fra mars til april fortsetter i månedene som følger og etablerer en trend. Antall saker NRK publiserte om Ukraina-konflikten falt med 39.7 prosent fra mars til april, med 28.6 prosent fra april til mai, 41.7 prosent fra mai til juni, og 23.9 prosent fra juni til juli. Nedgangen varierer altså i størrelse, som kan ha med krigens hendelsesforløp å gjøre. Samtidig er reduksjonen kontinuerlig, som igjen kan sees i sammenheng med nyhetskriteriet sensasjon. Juli, som er den siste måneden i grafen, er derfor den laveste søylen i grafen med 51 publiserte saker. Det vil si over fem ganger så lite som den mest aktive måneden. Det hører til historien at denne søylen kun

inkluderer de første 24 dagene av måneden. Samtidig tar denne søylen for seg en periode med fellesferie i Norge, som også kan ha spilt inn på mediedekningen.

Totalen viser et klart mønster i NRKs frekvens og intensitet i publiserte saker av konflikten. Aktivitetsnivået var høyest i starten, men sank deretter kontinuerlig fra måned til måned. Det kan heller ikke bestrides at NRK alt i alt har publisert mange saker om konflikten, men antallet varierer betydelig fra måned til måned.

4.1.2 Konflikten i Gaza

Grafen som tar for seg NRKs dekning av konflikten mellom Israel og Palestina (Gaza), begynner dagen Hamas gikk til angrep på Israel, den 7. oktober 2023. De seks månedene søylene i grafen representerer, utgjør totalt 152 dager. NRK publiserte 518 saker om konflikten i løpet av disse dagene. I snitt utgjør det 3.4 saker daglig og 23.8 saker ukentlig.

Innledningsvis viser grafen at det ble publisert flest saker de to første månedene av konflikten. Oktober, hvor de første seks dagene i måneden er ekskludert, utgjør den høyeste søylen. NRK publiserte 144 saker om konflikten denne måneden. Følgende måned, måler seg nesten med grafens topp. Kun 15 saker skiller dem fra hverandre. November-søylen representerer grafens første fullstendige måned. Dette var også måneden journalister slapp inn i Gaza for første gang (Rowlands, Pietromarchi & Shankar, 2023), som trolig har hatt en innvirkning på saksomfanget.

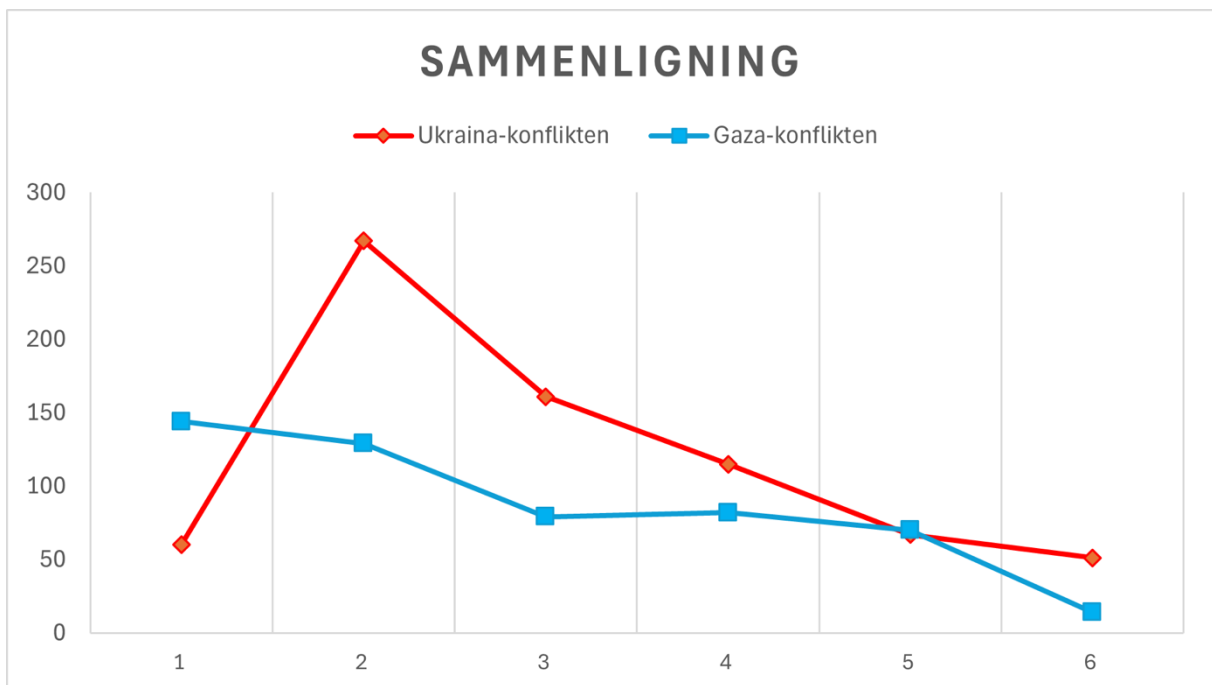
Fra november til desember viser grafen et markant fall i antall saker. NRK publiserte 79 saker i desember, som er 38.8 prosent mindre enn i november. Desember var måneden israelske

styrker rykket inn i sør-Gaza og israelske gisler ble drept. Dødstallene i Gaza oversteg 20.000, og FN fordømte situasjonen i Vestbredden (Bisset, 2024). Det er altså ingen tegn i krigens hendelsesforløp på at dette var en spesielt inaktiv måned i konflikten. Ettersom det er en stigning i antall publiserte saker fra desember til januar igjen, tyder dette på at desember er en anormalitet. Tilfellet kan derfor komme av andre årsaker, som for eksempel at desember er en høytidmåned og at andre begivenheter står i fokus.

Fra januar og videre til mars er riktignok nedstigningen kontinuerlig. Det er heller ingen store forskjeller mellom desember, januar og februar. Dette kan vitne om at konflikten ikke er like sensasjonell og at NRKs publiserte saker i stor grad basert på krigens hendelsesforløp på dette punktet i konflikten. Mars-søylen er den desidert laveste søylen med 14 publiserte saker. Det er riktignok viktig å huske at det kun er den første uka i mars som telles her, siden grafens tidsrom er fra 7. oktober til 7. mars.

4.1.3 Kontraster og likheter

Først og fremst ser vi en forskjell i antall publiserte saker. NRK publiserte 721 saker om konflikten i Ukraina på 150 dager og 518 saker om konflikten i Gaza på 152 dager. Det vil si at NRK har publisert 203 saker mer om konflikten i Ukraina. Gjennomsnittlig utgjør dette 2,4 saker mer om konflikten i Ukraina daglig.

Mønsteret i de to grafene viser klare likhetstegn. Begge konfliktene har klare topper helt i starten, med unntak av den første måneden i Ukraina-konflikten, da denne kun tar for seg noen få dager. Deretter minker antall publiserte saker gradvis, med unntak av desembermåned

for konflikten i Gaza. Publiserte saker er riktignok større i Ukraina-konflikten, hvor de høyeste søylene sammenlignet med søylene som følger skiller seg stort fra hverandre. I Gaza-konflikten ser vi at publiserte saker stabiliserer seg mer, med månedene desember, januar og februar som eksempler på dette.

Det mest markante avviket med fokus på antall publiserte saker, ser vi ved å sammenligne de to mest aktive månedene for begge konfliktene. Det vil si mars og april for konflikten i Ukraina (2 og 3 i diagrammet), og oktober og november for konflikten i Gaza (1 og 2 i diagrammet). Det viser seg at selv den nest mest aktive måneden for konflikten i Ukraina overstiger antall saker i den mest aktive måneden for konflikten i Gaza. Sammenligner vi de to mest aktive månedene med hverandre, overstiger førstnevnte konflikt den sistnevnte med 123 saker. De to nest mest aktive månedene sammenlignet med hverandre, skilles med 32 saker i favør konflikten i Ukraina. Jeg foreslo tidligere at de høye toppene i begynnelsen av begge konfliktene hang sammen med nyhetskriteriet sensasjon. Da viser tallene at konflikten i Ukraina har vært mer sensasjonell enn konflikten i Gaza, fordi toppene i antall publiserte saker er såpass mye høyere hos NRK i dekningen av konflikten i Ukraina. Det er medieforskere som argumenterer for at mange har blitt vant med at det er spenninger mellom Israel og Palestina (NTB, 2024).

Ved å se på månedene som følger toppene i dekningen av de to konfliktene, ser vi et annet interessant moment. Vi sammenligner de laveste søylene som representerer fullstendige måneder: juni for konflikten i Ukraina og februar for konflikten i Gaza. Dette er de nest siste månedene i begge grafene. Her har NRK hatt et tilnærmet identisk aktivitetsnivå i dekningen av de to konfliktene. Kun 3 publiserte saker skiller disse månedene fra hverandre, og det er eneste måneden NRK har publisert flere saker om konflikten i Gaza enn om konflikten i Ukraina.

Ellers var juni 2022 en relativt inaktiv måned i konflikten i Ukraina. Med unntak av at Ukrainske styrker tok tilbake den såkalte Slangeøya og at dødstallene ble anslått til å overstige 10.000 denne måneden, skjedde det ingen store isolerte hendelser denne måneden (Askew, 2023). Februar 2022 var en dramatisk tid i Gaza konflikten. Dette var måneden den palestinske regjeringen gikk av i Vestbredden (Djukastein, 2024), amerikanerne hevdet en våpenhvile var sannsynlig (NRK, 2024) og FN kom med en ny rapport som viste at 90 prosent av alle barn i Gaza under to år opplevde alvorlig matmangel (Skjeseth, 2024). Dette kan være viktige hendelser som understøtter en forklaring bak tallene.

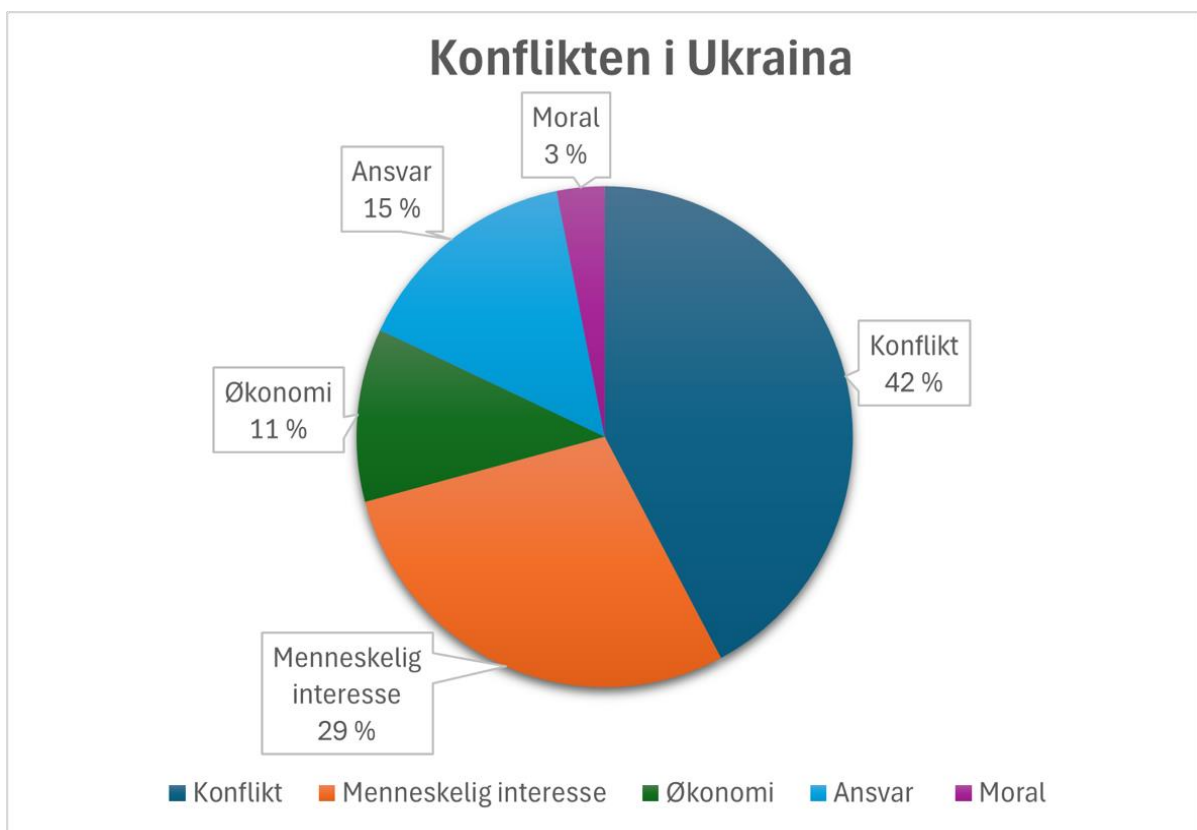
4.2 Tematisk innholdsanalyse

Spriket i antall publiserte saker gir en indikasjon på at fremstillingen av konfliktene har vært forskjellig. Ved å foreta en tematisk innholdsanalyse basert på de generiske nyhetsrammene forklart i delkapittel 2.1.1, søkte jeg svaret på hvilke elementer som har stått sentralt i NRKs fremstilling av de to konfliktene? Hvilke nyhetsrammer har NRK tatt oftest i bruk? Foreligger det ulikheter?

4.2.1 Konflikten i Ukraina

Det var totalt 161 saker som ble publisert om konflikten i Ukraina i april. Det er flere saker enn måneden som analyseres i fremstillingen av konfliktene i Gaza. Ettersom en fordeling i prosent gjør konfliktene sammenlignbare, presenteres funnene både i antall og prosent.

Nyhetsrammene	Saker i antall (totalt: 161)
Konflikt	68
Menneskelig interesse	46
Økonomi	18
Ansvar	24
Moral	5

Innledningsvis ser vi at 68 av sakene faller under kategorien konfliktrammen. Dette utgjør 42.2% av alle sakene NRK publiserte om konflikten i Ukraina den gitte måneden. Dette oppleves kanskje naturlig i forhold til at det er fremstillingen av en konflikt som tematiseres, men som forklart i utvalget, går denne rammen ut på mer enn at hovedemnet er konflikt. Konflikten i Ukraina har vært en betent tematikk i den norske politikken, spesielt med tanke på våpen- og økonomisk støtte og andre temaer som åpning av utenlandske militærbaser i Norge. Politiske partier og stortingsrepresentantene har vært uenige omkring Norges rolle i konflikten. Det eksemplifiseres blant annet i disse sakene: «Listhaug med knallhardt angrep på «Kalkulator-Trygve» (Rognsvåg & Skårdalsmo, 2022) og «Støre aviser invitasjon fra høyre: - Tror ikke det kommer til å bli en overbudskonkurranse» (Kaupang, Sølhusvik & Kristensen, 2022).

Konfliktrammen besto også av saker som omhandlet konfliktens hendelsesforløp uten bruk av personlige kilder og emosjonelle elementer. Det eksemplifiseres i saker som dette: «Russisk angrep mot Kyiv og flere andre byer» (Holm & Hotvedt, 2022). Alle sakene som tar for seg krigens hendelsesforløp fremstilles riktignok ikke slik. Som sett i sektordiagrammet utgjorde den menneskelige interesserammen 29 prosent av sakene. Dette er saker som «Kira (12) blei foreldrelaus under krigen – kan tvangsflyttast til Russland» (Thommessen, 2022). Kildene kan se ut til å ha blitt valgt av emosjonelle hensyn og historiefortelleren benytter forteller-virkemidler. De fleste sakene som havnet i denne rammen, sentrerte seg riktignok rundt da russerne trakk seg tilbake fra Butsjja. Her fulgte mange personlige historier gjennom lokale kilder, som skildret følelsesladede og tragiske opplevelser.

Ansvarsrammen ble også hyppig benyttet. Denne forekom hovedsakelig gjennom Russlands president Vladimir Putin. Russland er ansvarlige for invasjonen av Ukraina (Iversen, 2024), og sakene som omhandlet Vladimir Putin som kildesøk understreket dette. Se: «Putin stanser storming: - Blokker stålverket så ikke en flue slipper inn» (Kruse, 2022). Videre var det flere saker som tok for seg Norges deltagelse i konflikten. Saker som «Desse våpena har Noreg sendt til Ukraina» (Undheim et al., 2022), tar for seg vår rolle i konflikten.

Det er også interessant at den økonomiske rammen har vært viktig i deknningen av konflikten i Ukraina. Dette tilsvarte 11 prosent av sakene, det vil si litt over hver tiende sak. Disse sakene handlet om hvordan konflikten i Ukraina påvirket olje- og gassnæringen, matpriser og økonomisk- og våpenstøtte til Ukraina. Det illustreres i sakene «Ola Borten Moe til ungdommen: - søk oljeutdanning!» (Grønli & Hellesnes, 2022), «Russland doblet

fossilinntektene» (Shahibzadeh & Sande, 2022) og «Betaler krisepakke delvis med bistands- og oljepenger» (Skårdalsmo, Rønning & Edvardsen, 2022), for å nevne noen.

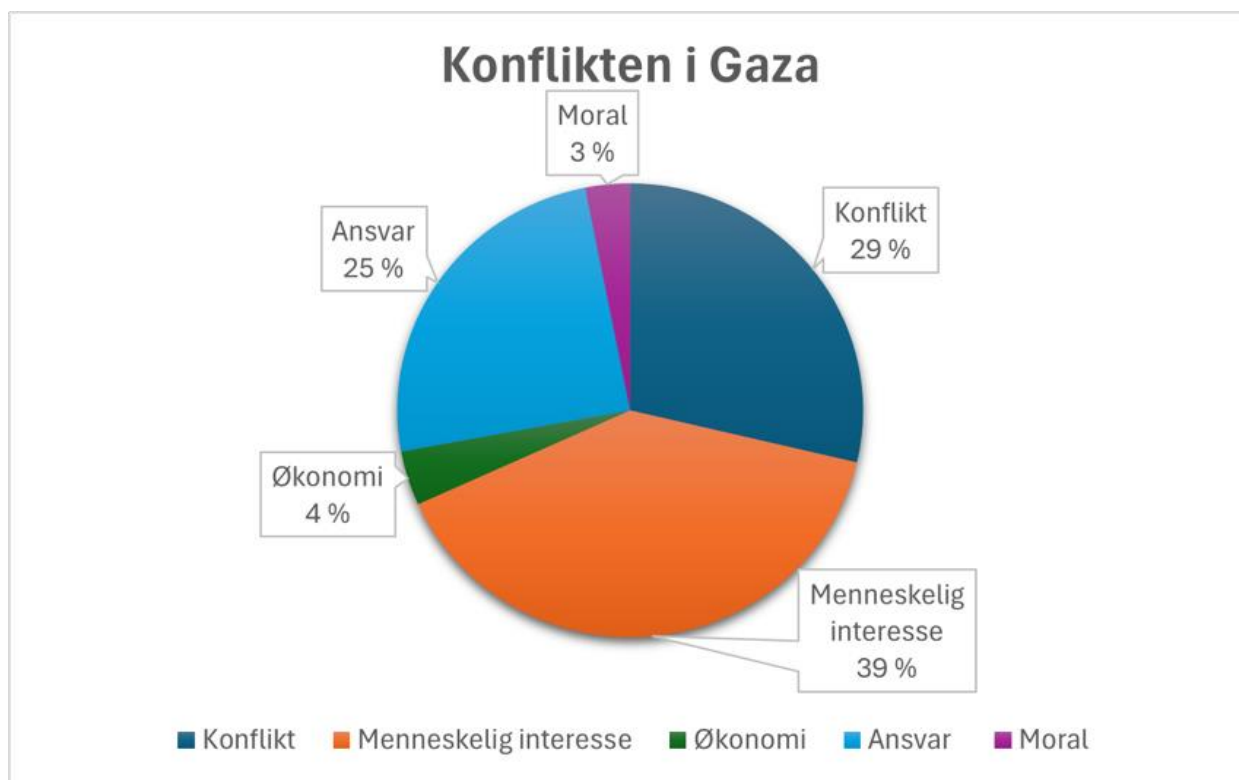
Som tidligere forklart kom flere av disse sakene under konfliktrammen, da sakene handlet mer om de politiske uenighetene enn hva det var uenigheter om. Avslutningsvis var moralrammen den minst brukte i fremstillingen av konflikten i Ukraina. Kun 4 saker havnet under denne rammen, som blant annet «Hva vil Putin si på «Seiersdagen» 9. mai?» (Holm, 2022). Det er tydelig at moralrammen ikke har vært noen faktor i NRKs fremstilling av konflikten i Ukraina.

4.2.2 Palestina

NRK publiserte 129 saker om konflikten i Gaza i november. Her hadde NRK klart størst fokus på den menneskelige interesserammen, som var tilfelle for 39 prosent av sakene. Dette var saker som tok for seg krigens hendelsesforløp, men med en stor overvekt av småbarnsmødre og barn som kilder, og en skildring av tap av venner og familie som hovedemne i artiklene. «Mottok datterens dødsbudskap – nå er de gjenforent» (Opheim, 2023), «Amerikansk-israelske Abigail (4) så begge foreldrene bli drept – nå er hun fri» (Torkelsen, 2023), «Her møter Ohad (9) endelig pappa igjen» (Skjeseth & Akkan, 2023) og «Datter til Hamas-gissel: - Jeg frykter veldig for min mor» (Wolasmal et al., 2023).

Nyhetsrammene	Saker i antall (totalt: 129)
Konflikt	37
Menneskelig interesse	51
Økonomi	5
Ansvar	32
Moral	4

Videre var konfliktrammen sentral. Denne utgjorde 29% av sakene om konflikten i Gaza. Som tidligere forklart er konflikten mellom Israel og Palestina lang og komplisert (Iversen, 2024). Det har vært store uenigheter om hvordan man skal forholde seg til den, lokalt og internasjonalt. Dette bærer konfliktrammen preg av, som man ser i sakene «Støre: - Palestinarane har rett til å forsvare seg» (Wolasmal & Alnes, 2023) og «Egypt og Jordan legger press på USA: - Israel begår krigsforbrytelser» (Khorami, 2023). Det var også en rekke demonstrasjoner og arrestasjoner verden over, dekket av NRK, som utgjorde en viktig del av denne rammen.

Ansvarsrammen har nesten vært en like viktig del i NRKs fremstilling av konflikten som konfliktrammen. Denne utgjorde (25%) av alle sakene. Sakene i denne rammen sentrerer hovedsakelig rundt Netanyahu og Israels militære respons på terrorangrepet 7. oktober. Dette består av saker som «Netanyahu: - Vi forsøker å unngå sivile tap, men har ikke lyktes med det» (Opheim & Darud, 2023), «Slik gjorde statsminister Netanyahu Hamas sterke» (Wold, 2023) og «Netanyahu: - Israel vil ta ansvar for tryggleiken i Gaza» (Djukastein & Nybø, 2023). USA ble også holdt ansvarlig i utarbeiding av avtalen om våpenhvile, som inkluderte flere saker i denne rammen. Det kommer til uttrykk i denne saken: «USAs president: Vi er veldig nær en avtale» (Opheim, Ridola & Bakken, 2023). Flere av sakene var også sentrert rundt Norges rolle i konflikten. Dette illustreres blant annet i disse sakene: «Gjør norske

politikere nok for å stanse krigen mellom Israel og Hamas» (Kirkeide, 2023) og «Mener Norge har lagt til rette for et styrket Hamas og flere bosettinger» (Ulvin, 2023).

Den økonomiske rammen og moralrammen var særdeles lite brukt i NRKs fremstilling av konflikten. Førstnevnte sto for 3.9% av deknningen og sistnevnte 3.1%. Totalen utgjør altså en liten del av fremstillingen av konflikten i Gaza.

4.2.3 Kontraster og likheter

Konfliktrammen og den menneskelige interesserammen var de to mest brukte rammene i fremstilling av begge konfliktene. For konflikten i Ukraina var konfliktrammen den klart dominerende, hvor saker som gjelder norske politiske uenigheter og krigens hendelsesforløp utgjorde majoriteten. Majoriteten av sakene som omhandlet krigens hendelsesforløp benyttet sjelden personlige kilder, men gjerne politikere eller andre ekspertkilder. Slike saker forekom sjeldent i fremstillingen av konflikten i Gaza, hvor krigens hendelsesforløp nesten alltid ble fortalt gjennom en som har blitt direkte berørt av det som var utgangspunktet for saken. Dette er en del av grunnen til at den menneskelige interesserammen var dominant i denne konflikten. Sakene som utgjorde konfliktrammen dreide seg i stor grad om hvordan forskjellige nasjoner skulle forholde seg til konflikten.

At den menneskelige interesserammen likevel ble en viktig del av NRKs fremstilling av konflikten i Ukraina, dreide seg i stor grad om hendelsene som fant sted i Butsjja. En rekke personlige saker ble publisert etter at russiske styrker trakk seg tilbake fra dette området. Det er også store forskjeller i graden ansvarsrammen har blitt benyttet i de to konfliktene. Her var det saker om Israels statsminister Netanyahu og Russlands president Putin som sto sentralt. Ansvarsrammen er mer uttalt i Gazakonflikten, fordi USA fremstilles som en ansvarlig aktør i konflikten. Saker som gjelder amerikansk politikk og Joe Biden utgjorde en viktig del av denne rammen.

Den moralske rammen var relativt ubetydelig i deknningen av begge konfliktene, som var å forvente da denne rammen er vanskelig å bruke i journalistikken (Semetko & Valkenburg, 2000, s. 94). Spennende er derimot kontrasten vi finner i rollen den økonomiske rammen har spilt i de to konfliktene. For mens denne kun utgjorde 3.9 prosent av sakene som gjelder konflikten i Gaza, havnet 11.2 prosent av sakene i denne rammen i fremstillingen av konflikten i Ukraina. Som tidligere nevnt dreide disse sakene seg hovedsakelig om oljeindustrien, høyere matpriser og våpenstøtte. I Gazakonflikten dreide dette seg om humanitær støtte og de økonomiske konsekvensene for menneskene i Gaza.

Ved å studere forskjellene i temaene som tas opp i sakene under økonomirammen, introduseres viktige motsetninger som går utover denne rammen og er relevant for forskningsprosjektet i en helhet. Av den grunn tas dette med videre i diskusjonen nedenunder.

5.0 Diskusjon

5.1 Norges rolle i konfliktene

Som sett i den kvantitative innholdsanalysen har NRK publisert 721 saker om konflikten i Ukraina og 518 om konflikten i Gaza. Gjennom den tematiske analysen ser vi at konfliktrammen og den økonomiske rammen utgjør en avgjørende forskjell i antall publiserte saker mellom konfliktene. Her publiserte NRK langt flere saker om konflikten i Ukraina.

En stor del av sakene under økonomirammen i NRKs fremstilling av konflikten i Ukraina, dreide seg om oljeindustrien. Norge ble Europas største eksportør av olje og gass da Russland ble sanksjonert som en følge av invasjonen av Ukraina (Aakre, 2023). Ukrainakonflikten hadde en direkte påvirkning på norsk økonomi gjennom oljeindustrien, noe som ble et aktuelt og følelsesladet politisk tema i Norge.

Norges rolle i de to konfliktene er også forskjellig. Norge har tilbudt humanitær støtte både til Gaza og Ukraina (Regjeringen, 2024). Til Ukraina har Norge derimot også sendt våpen (Regjeringen, 2024). Det er naturligvis omstridt å sende våpen til et land som er en del av en konflikt eller en krig, og det var politiske uenigheter om Norge skulle bistå Ukraina på denne måten. Partiet Rødt var blant annet sterkt imot en slik deltagelse (NRK, 2022). Norge og andre vestlige lands bidrag fikk også reaksjoner fra Russland: «Russland advarer Vesten om «uforutsigbare konsekvenser»» (Honningsøy, Darrud & Kaupang, 2022). Våpenstøtte har altså vært en tematikk i seg selv, som har medført mange nyhetssaker.

Våpenstøtten Norge har gitt Ukraina, har også vært viktig i forhold til russisk-norske relasjoner. NRK er en statskanal, og NRK ligger lokalisert i et land som direkte grenser til Russland. Geografisk nærhet er et viktig prinsipp i agenda-setting teorien i forhold til internasjonale nyheter, hvor det argumenteres for at stor geografisk avstand kan føre til mindre medieoppmerksomhet (Grasland et al., s. 25-43). Sett ut ifra dette argumentet er geografien til de to konfliktene en viktig del av historien, hvor konflikten i Ukraina kan argumenteres for å være mer relevant for norsk media. Saker som «Frihavn og trøblete

farvann» (Sand, 2022) og «Russland nekter 16 nordmenn innreise» (Norum & Holm, 2022), er eksempler på saker som direkte tar for seg forholdet mellom Russland og Norge.

Undersøkelser like etter krigens utbrudd viste også at det var en økt krigsfrykt blant nordmenn (Morud, 2022), som kan sees i sammenheng med konfliktens geografiske nærhet. NRK-plakaten understreker at en del av NRKs formål er å oppfylle sosiale, demokratiske og kulturelle behov (NRK, 2023). Det kan altså argumenteres for at en bredere fremstilling av konflikten i Ukraina har forekommet ut av dette hensynet.

Videre vektlegger plakaten at NRK skal fremme den offentlige samtalen og sørge for at borgerne får tilstrekkelig informasjon til å delta i demokratiske prosesser (NRK, 2023). De motstridende standpunktene til de politiske partiene blant annet når det gjelder våpenstøtte og økonomi, er viktig formidling for de demokratiske prosessene og befolkningens mulighet til å påvirke dem. Det kan altså argumenteres for at det foreligger et demokratisk behov til grunn for de politiske uenighetene som NRK har fokusert på.

Det har riktignok vært uenigheter når det gjelder konflikten i Gaza også, men på et annet plan. Skal Norge anerkjenne Palestina som egen stat og innføre sanksjoner mot Israel? (Stortinget, 2023). Som tidligere nevnt, var det november 2023 jeg analyserte nyhetsrammene i fremstillingen av konflikten i Gaza. Dette var en måned hvor det ble tatt flere beslutninger i den norske politikken i forhold til krigen. Norge økte blant annet støtten til Palestina med betydelige summer denne måneden (Regjeringen, 2023). Dette var også måneden regjeringen besluttet at Norge skulle vente med å anerkjenne Palestina som stat. Partiet Rødt og Sosialistisk venstreparti uttrykte uenighet (Stortinget, 2023). Leder i Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug, gikk også ut mot statsminister Jonas Gahr Støre og argumenterte for at hans økende kritikk mot Israel var uberettiget (Andersland, 2023). Dette kommer riktignok ikke frem i NRK sin fremstilling av konflikten denne måneden, med unntak av denne saken: «SV vil ha internasjonale sanksjoner mot Israel» (Revheim_Rafaelsen & Mack, 2023).

5.2 Personifisering og patos

Ved å se nærmere på bruken av de generiske nyhetsrammene, var det tydelig at NRKs fremstilling av konflikten i Ukraina i stor grad dreide seg om Norge gjennom norsk politikk, norsk økonomi, ukrainske flyktninger i Norge og norsk våpenstøtte til Ukraina. Basert på disse emnene ser man også at deknningen i stor grad har dreid seg om krigens konsekvenser. NRKs fremstilling av konflikten i Gaza har båret et mer emosjonelt preg hvor de direkte

hendelsene har stått sentralt. Norge har vært en viktig faktor i mange av sakene, men USA har stått mer sentralt i nyhetsbildet.

Som sett i forrige delkapittel, er geografisk nærhet viktig i forhold til agenda-setting teorien. Geografisk nærhet spiller også en stor rolle i nyhetskriteriet identifikasjon (Kjendsli, 2020, s. 53). At NRK har knyttet flere aspekter ved konflikten i Ukraina med Norge kan altså sees i sammenheng med agendasetting og nyhetskriteriene. Av samme grunn kan det argumenteres for at NRKs fremstilling av Ukraina-konflikten har gjort den mer identifiserbar for norske lesere.

Samtidig var det den menneskelige interesserammen som var mest dominant i NRKs fremstilling av konflikten i Gaza. Forskning har vist at denne nyhetsrammen har en positiv innvirkning på å gjøre saker appellerende og å generere interesse for publikum (Semetko & Valkenburg, 2000, s. 95). Argumentet er at personifiseringen av en nyhet gjør den både mer relaterbar og forståelig, til tross for at den potensielt tar for seg en kompleks tematikk (Brodie et al., 2003). Saker med personlige kilder og fotografier med direkte tilknytting til situasjonen i Gaza, forekom sporadisk gjennom måneden som ble analysert. Det var ikke tilfelle i NRKs fremstilling av konflikten i Ukraina, hvor denne typen saker først kom da journalistene entret Butsjja og kom i kontakt med menneskene der. Sett fra dette perspektivet har NRK gjort konflikten i Gaza mer relaterbar.

Forskningen på NRKs bruk av nyhetsrammer viser altså at NRK har gjort de to konfliktene identifiserbare på forskjellige måter. NRK har fremstilt Ukraina-konflikten som en konflikt som har direkte innvirkning på Norge som land. Konflikten i Gaza derimot har vært relaterbar på et mer menneskelig nivå. Dette kan forstås i sammenheng med Norges geografiske beliggenhet og rolle i de to konfliktene. Samtidig må det understrekes at dette ikke betyr at NRK ikke har publisert saker med personlige kilder vedrørende konflikten i Ukraina, eller gjort konflikten i Gaza relaterbar gjennom norsk politikk. Det er snarere omfanget som varierer. Man kan si at NRK har fremstilt konfliktene på forskjellige måter for å danne et balansert og påvirkelig nyhetsbilde av de to konfliktene.

5.3 Konklusjon

Denne oppgaven besvarer problemstillingen: «Hvordan har NRK fremstilt konfliktene i Ukraina og Gaza?». Problemstillingen har blitt undersøkt ved å studere omfanget og intensiteten i sakene som har blitt publisert, hvilke nyhetsrammer sakene ble plassert i og hvordan fremstillingene reflekterer NRK-plakaten.

Funnene viser at NRK har publisert betydelig flere artikler om konflikten i Ukraina enn om konflikten i Gaza: 203 saker skiller dem i favør Ukraina. NRK publiserte flest saker om konfliktene helt i starten, før antallet sank gradvis. Antall publiserte saker var betraktelig høyere vedrørende konflikten i Ukraina i starten, men svinger mer fra måned til måned. Antall publiserte saker om konflikten i Gaza synker mer stabilt. Derfor møtes grafene i konfliktenes femte måned, hvor NRK publiserte færre saker om Ukraina-konflikten. Dette var den eneste måneden dette var tilfelle.

NRK har også benyttet forskjellige nyhetsrammer. Konfliktrammen var mest dominant i fremstillingen av konflikten i Ukraina, og nest-mest brukt i fremstillingen av konflikten i Gaza. Den menneskelige interesse-rammen var den viktigste rammen i NRKs fremstilling av konflikten i Gaza, som var den nest viktigste i fremstillingen av konflikten i Ukraina. Videre spores store kontraster i NRKs bruk av ansvars- og økonomi-rammen. Førstnevnte var viktigst i fremstillingen av konflikten i Gaza og sistnevnte i konflikten i Ukraina. Den moralske rammen utgjorde en ubetydelig del av fremstillingen av begge konfliktene.

Totalen kan oppsummeres ved at fremstillingen av konflikten i Ukraina har vært mer fremtidsrettet og tatt for seg krigens økonomiske og politiske følger, ofte for Norge. Konflikten i Gaza har hatt en mer emosjonell vinkling, hvor lidelsene og menneskene har stått i fokus. Aspekter ved kontrastene i NRKs fremstilling av konfliktene kan forklares gjennom rollen Norge har i de to konfliktene, geografisk beliggenhet og NRK-plakaten.

Litteraturliste

Bøker

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg.). Gyldendal Akademisk

Kjendsli, V. (2020). *Rett på sak!: Lærebok i praktisk journalistikk*. (5. utg.). Cappelen Damm.

Sjøvaag, H. (2020). *Journalistikkens problem. Demokrati, økonomi og teknologi*.

Universitetsforlaget.

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L.O. & Moe, H. (2013). *Metodebok for mediefag* (4 utg.). Fagbokforlaget.

Forskningsartikler, avhandlinger og rapporter

Beyer, A. (2010). Hvordan studere generiske nyhetsrammer? – Forslag til metodiske forbedringer. *Idunn*. 162-178. <https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2010-02-0>

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *ResearchGate*. 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Chong, D. & Druckman, J. N. (2007). Framing Theory. 10, 123-129. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054>

Grasland, C., Lamarche-Perrin, R., Loveluck, B. & Pecout, H. (2016). L'agenda géomédiatique international : analyse multidimensionnelle des flux d'actualité. *L'Espace géographique*, 45, 25-43. <https://doi.org/10.3917/eg.451.0025>

Hong, H. H. (2010). *Communicating medical advances in television health news: The influence of a human interest frame on audiences cognitive and emotional responses*. [Doktorgradsavhandling]. The University of Missouri-Columbia.

Knudsen, E. (2016). Når nyhetsrammer og medialisering møtes – Hvordan og hvorfor ramme- og medialiseringsteori bør integreres tettere. *Idunn*. <https://doi.org/10.18261/issn.0805-9535-2016-04-02>

McCombs, M. & Shaw, D. L. (2017). The Agenda-Setting function of mass media. *ResearchGate*. <https://doi.org/10.1075/asj.1.2.02mcc>

Morsund, E. (2022). Fra eksperimentering til personalisering. *Idunn*. 1-19. <https://doi.org/10.18261/nmt.29.2.2>

Scheufele, D. A. & Tewksbury. (2007). Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models. *Journal of communication*. 9-20.

<https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2006.0036.x>

Semetko, H. A. & Valkenburg P. M. (2000). Framing European Politics: A Content Analysis of Press and Television News. *ResearchGate*. 50(2), 93-109. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>

Skogli, E., Myklebust, A., Eide, L. S., Helseth, A., Baustad, H. & Grünfeld, L. A. (2018). *Konkurransøkonomisk analyse av NRKs nyhets- og aktualitetstilbud på nett i tre utvalgte markeder*. (Menon-publikasjon 32/2018). *Menon Economics*.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/9a2b089bb37e4f822fc5ae3960c9bf/nrk-konkurransanalyse-menon-economics-mars-2018.pdf>

Nettsteder og artikler hentet fra internett

Aakre, E. (2023, 23. januar). – Produksjonen av norsk gass er helt avgjørende. *Finansavisen*.

[https://www.finansavisen.no/energi/2023/01/23/7979189/norge-eksporterte-gass-tilsvarende-ni-ganger-arlig-vannkraftproduksjon.?zephrr_sso_ott=FDytGO#:~:text=%E2%80%93%20Produksjonen%20av%20norsk%20gass%20er%20helt%20avgj%C3%B8rende%20for%20%C3%A5%20dekke,behov%20for%20energi%20i%20Lever%20sund.&text=Eksperten%20av%20norsk%20naturgass%20i,\(117%20BCM\)](https://www.finansavisen.no/energi/2023/01/23/7979189/norge-eksporterte-gass-tilsvarende-ni-ganger-arlig-vannkraftproduksjon.?zephrr_sso_ott=FDytGO#:~:text=%E2%80%93%20Produksjonen%20av%20norsk%20gass%20er%20helt%20avgj%C3%B8rende%20for%20%C3%A5%20dekke,behov%20for%20energi%20i%20Lever%20sund.&text=Eksperten%20av%20norsk%20naturgass%20i,(117%20BCM)).

Andersland, K. K. (2023, 2. november). Ut mot Støre: - På feil side. *Dagbladet*.

<https://www.dagbladet.no/nyheter/pa-feil-side/80441369>

Askew, J. (2023, 30. januar). Ukraine war: A month-by-month timeline of the conflict so far. *Euronews*.

<https://www.euronews.com/2023/01/30/ukraine-war-a-month-by-month-timeline-of-the-conflict-in-2022>

Bisset, V. (2024, 7. april). Six months of the Israel-Gaza war: A timeline of key moments. *The Washington Post*.

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/04/07/israel-hamas-gaza-war-timeline-anniversary/>

Djukastein, B. Ø. & Nybø, K. (2023, 7. november). Netanyahu: - Israel vil ta ansvar for trygghet. *NRK*.

https://www.nrk.no/urix/netanyahu_-_israel-vil-ta-ansvar-for-tryggleiken-i-gaza-1.16626964

Djukastein, B. Ø. (2024, 26. februar). Den palestinske regjeringa går av. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/den-palestinske-regjeringa-gar-av-1.16778360>

Grønli, H. & Hellesnes, K. (2022, 13. april). Ola Borten Moe til ungdommen: - Søk oljeutdanning! *NRK*. https://www.nrk.no/norge/ola-borten-moe-til-ungdommen_-_sok-oljeutdanning_-1.15931334

Holm, G. (2022, 1. mai). Hva vil Putin si på «Seiersdagen» 9. mai? *NRK*. https://www.nrk.no/urix/hva-vil-putin-si-pa__seiersdagen_-9.-mai_-1.15949521

Holm, G. & Hotvedt, S. K. (2022, 29. april). Russisk angrep mot Kyiv og flere andre byer. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/russisk-angrep-mot-kyiv-og-flere-andre-byer-1.15947992>

Honningsøy, K. H., Darrud, A. & Kaupang, M. M. (2022, 16. april). Russland advarer vesten om uforutsigbare konsekvenser. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/russland-advarer-vesten-om-uforutsigbare-konsekvenser_-1.15933665

Iversen, J. (2024, 3. mai). *Palestina*. FN-Sambandet. <https://fn.no/konflikter/palestina>

Iversen, J. (2024, 3. mai). *Ukraina*. FN-Sambandet. <https://fn.no/konflikter/ukraina>

Jarstad, L., Rønning, M. & Skei, L. (2022, 28. februar). Norge sender våpen til Ukraina. *NRK*. <https://www.nrk.no/norge/norge-sender-vapen-til-ukraina-1.15872918>

Kaupang, M.M., Sølhusvik, L. & Kristensen, M. (2022, 21. april). Støre avviser invitasjon fra Høyre: - Tror ikke det kommer til å bli en overbudskonkurranse. *NRK*. <https://www.nrk.no/norge/store-og-solberg-motes-til-debatt-om-ukraina-1.15938222>

Khorami, A. (2023, 6. november). Egypt og Jordan legger press på USA: - Israel begår krigsforbrytelser. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/egypt-og-jordan-legger-press-pa-usa_-_israel-begar-krigsforbrytelser-1.16624484

Kirkeeide, M. (2023, 9. november). Gjør norske politikere nok for å stanse krigen mellom Israel og Hamas. *NRK*. https://www.nrk.no/norge/gjor-norske-politikere-nok-for-a-stanse-krigen-mellom-israel-og-hamas_-1.16631529

Kruse, J. E. (2022, 21. april). Putin stanser storming: - Blokker stålverket så ikke en flue slipper inn. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/putin-stanser-storming-av-stalverk-i-mariupol-1.15938417>

Morud, J. B. (2022, 8. april). Nordmenn er betydelig mer bekymret for krig. *Forsvarets forum*. <https://www.forsvaretsforum.no/russland-ukraina/nordmenn-er-betydelig-mer-bekymret-for-krig/259623>

Norum, H. & Holm, G. (2022, 30. april). Russland nekter 16 nordmenn innreise. *NRK*. <https://www.nrk.no/norge/16-nordmenn-nektes-innreise-til-russland-1.15949536>

NRK. (2023, 27. januar). *Vedtekter og NRK-plakaten*. NRK. <https://info.nrk.no/vedtekter/>

NRK. (2022, 17. november). Dette er allmennkringkasting. *NRK*. <https://www.nrk.no/informasjon/dette-er-allmennkringkasting-1.6512112>

NRK. (2024, 24. februar). Israelske ledere skal vurdere forslag til våpenhvile. *NRK*. <https://www.nrk.no/nyheter/israelske-ledere-skal-vurdere-forslag-til-vapenhvile-1.16777297>

NTB. (2024, 5. februar). Flere leser saker om Ukraina enn Gaza. *NRK*. <https://www.nrk.no/nyheter/flere-leser-saker-om-ukraina-enn-gaza-1.16702851>

Opheim, K. (2023, 1. desember). Mottok datterens dødsbudskap – nå er de gjenforent. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/mottok-datterens-dodsbudskap_-na-er-de-gjenforent-1.16654659

Opheim, K., Ridola, H. N. & Bakken, L. Ø. (2023, 21. november). USAs president: Vi er veldig nær en avtale. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/qatar_-naermer-seg-en-vapenhvile-1.16645593

Opheim, K. & Darrud, A. (2023, 17. november). Netanyahu: - Vi forsøker å unngå sivile tap, men har ikke lykkes det. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/netanyahu_-vi-forsoker-a-unnga-sivile-tap_-men-har-ikke-lyktes-med-det-1.16641085

Regjeringen. (2023, 2. november). *Norge øker støtten til palestinske barn*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-okker-stotten-til-palestinske-barn/id3011306/#:~:text=Norge%20%C3%B8ker%20n%C3%A5%20st%C3%B8tten%20til,oktober.>

Regjeringen. (2024, 1. mai). *Tett samarbeid med de humanitære organisasjon*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/tett-samarbeid-med-de-humanitære-organisasjonene/id3037116/>

Regjeringen. (2024, 25. januar). *Norsk støtte til Ukraina og nabolandene*. Regjeringen. https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/humanitart-arbeid/naboland_hjelp/id2908141/

Revheim-Rafaelsen, M. & Mack H. (2023, 20. November). SV vil ha internasjonale sanksjoner mot Israel. *NRK*. <https://www.nrk.no/norge/sv-vil-ha-internasjonale-sanksjoner-mot-israel-1.16644081#:~:text=SANKSJONER%3A%20SV%20vil%20blant%20annet,en%20internasjonal%20v%C3%A5penembargo%20mot%20Israel.&text=%E2%80%93%20Det%20vi%20ser%2C%20er%20at,talsperson%20i%20SV%2C%20til%20NRK>.

Rognsvåg, S. & Skårdalsmo, K. (2022, 29. april). Listhaug med knallhardt angrep på «Kalkulator-Trygve». *NRK*. https://www.nrk.no/norge/listhaug-med-knallhardt-angrep-pa-kalkulator-trygve_-1.15948447

Rowlands, L., Pietromarchi, V. & Shankar P. (2023, 4. November). Israel-Hamas war updates: Israeli air strikes pound Gaza as troops encircle. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2023/11/4/israel-hamas-war-live-heavy-israeli-bombing-pounds-northern-gaza>

Røde Kors. (u.å.). *Medias rolle i krig og konflikt*. Hentet 13. april 2024 fra: <https://narkrigenraser.no/krigens-fortelling/medias-rolle-i-krig-og-konflikt/>

Sand, L. N. (2022, 28. april). Frihavn og trøblete farvann. *NRK*. <https://www.nrk.no/ytring/frihavn-og-troblete-farvann-1.15945578>

Shahibzadeh, R. & Sande S. (2022, 29. april). Russland doblet fossilinntektene. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/russland-doblet-fossilinntektene-1.15946837>

Skjeseth, H. T. (2024, 20. februar). FN: 90 prosent av små barn i Gaza går sultne. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/fn-slar-sultalarm-i-gaza-1.16770338#:~:text=15%2C6%20prosent%2C%20hvert%20sjette,i%20Gaza%20m%C3%A5%20rasjonere%20maten>.

Skjeseth, H. T. & Akkan, I. B. (2023, 26. november). Her møter Ohad (9) endelig pappa igjen. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/i-dag-settes-flere-gisler-fri-1.16652573>

Skårdalsmo, K., Rønning, I.K. & Edvardsen, I. (2022, 1. april). Betaler krisepakke delvis med bistands- og oljepenger. *NRK*. https://www.nrk.no/norge/ukraina-pakke-pa-14_4-milliarder-kroner-1.15916781

Stortinget. (2023, 24. oktober). *Representantforslag om annerkjennelse av Palestina som egen stat og norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon*. Stortinget.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=94297#step-link-3>

Thommessen, J. K. (2022, 18. april). Kira (12) blei foreldrelaus under krigen – kan tvangsflyttast til Russland. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/kira-12_-blei-foreldrelaus-under-krigen-_kan-tvangsflyttast-til-russland-1.15934624

Torkelsen, E. (2023, 26. november). Amerikansk-israelske Abigail (4) så begge foreldrene bli drept – nå er hun fri. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/hamas-loslater-13-israelske-gisler-og-israel-loslater-39-palestinere-som-har-vaert-fengslet-1.16653667#:~:text=NBC%20News%20melder%20at%20en,nasjonen%20om%20de%20I%C3%B8slatte%20gislene.&text=%E2%80%93%20Abigail%20har%20tilbrakt%20mer%20en%2050%20dager%20som%20gissel%20hos%20Hamas>.

Ulvin, P. U. (2023, 10. november). Mener Norge har lagt til rette for et styrket Hamas og flere bosettinger. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/mener-norge-har-lagt-til-rette-for-et-styrket-hamas-og-flere-bosettinger-1.16626225>

Undheim, I., Olsson, S. V., Henriksen, T. K., Sirum-Eikre, M., Hestenes, S.G. & Sørenes S. (2022, 20. april). Disse våpena har Noreg sendt til Ukraina. *NRK*. <https://www.nrk.no/norge/norske-luftvernsystem-er-sende-til-ukraina-1.15936711#:~:text=Allereie%20i%20Ukraina&text=Luftvern%20er%20ein%20av%20dei,%20sende%20ut%20av%20landet>.

Wolasmal, Y. & Alnes, E. (2023, 10. novemer). Støre: - Palestinerne har rett til å forsvare seg. *NRK*. <https://www.nrk.no/norge/jonas-gahr-store-trur-lidingane-i-gaza-vil-halde-fram-i-lang-tid-1.16631388>

Wolasmal, Y., Furunes, E.W., Mjaaland, O. & Liland, K. K. (2023, 24. november). Datter til Hamas-gissel: - Jeg frykter veldig for min mor. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/datter-til-hamas-gissel_-_jeg-frykter-veldig-for-min-mor-1.16650317

Wold, S. (2023, 25. november). Slik gjorde statsminister Netanyahu Hamas sterke. *NRK*. <https://www.nrk.no/urix/slik-styrket-israels-statsminister-hamas-1.16652104>